

**MAKTABGACHA TA‘LIM TASHKILOTLARIDA KICHIK GURUH BOLALARINING O‘YIN
KOMPETETSIYASINI RIVOJLANTIRISH****Muhammadjonov Muslimbek Muhsinjon o‘g‘li**

Qo‘qon univetsiteti Ta‘lim kafedrası o‘qtuvchisi

muslimbekmuxsinvich@gmail.com**To‘ychiyeva Mahliyo Botiraliyevna**

MS-1-21 guruh bitiruvchisi

Anotatsiya: Quyidagi maolada “Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida kichik guruh bolalarining o‘yin kompetetsiyasini rivojlantirish”da bolalarga qanday turdagi o‘yinlarni qo‘llash va yangi dedaktik o‘yinlarni, metodlarni izlab topish hamda uni amalyotda qolab ko‘zlangan madsadga erishish qolaversa tanlangan o‘yinlarning bolaga umumiy tasiri SWOT tahlil metodi yordamida aniqlanib, bolalarning kichik yoshidan o‘yin orqali ma‘lum faoliyatni

Kalit so‘zlar: MTT, Didaktik (o‘qitish) vazifasi, aqliy o‘yin, o‘yin, o‘yin harakatlari, tadqiqot, o‘yin qoidalari, faoliyat, metod, xavsizlik, izlanuvchanlik, pedagog.

Kirish:

Bugungi kunda maktabgacha ta‘lim tizimida qator islohotlar o‘tkazilmoqda, ularning bari bolalar va pedagoglar manfaatlarini yo‘lida xizmat qilishiga, shuningdek maktabgacha ta‘lim sifatini yaxshilashga qaratilgan. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 25-yanvardagi “Respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini samarali yo‘lga qo‘yishga doir birinchi navbatdagi tashkiliy chora –tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-14-son Farmoni ijrosini ta‘minlash maqsadida Maktabgacha va maktab ta‘lim faoliyatlariga bir echta ustuvor yo‘nalishlar kirgazdilar. 2023-yili 1-maydan rahbar kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tizimida inson huquqlari va gender tenglik bo‘yicha o‘quv kurslari (soatlari)joriy qilin” O‘zbekiston Respublikasida Inson huquqlari sohasidagi Milliy ta‘lim dasturini tasdiqlash to‘g‘risida”gi Prezident qarori(PQ-46-son,07.02.2023-y) qabul qilindi. ¹Qarorga ko‘ra 2023/2024 o‘quv yilidan professional va oliy ta‘lim tizimida “Inson huquqlari”, “Ayollar huquqlari”, “Bola huquqlari” bo‘yicha o‘quv maxsus kurslar joriy etildi.² O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Maktabgacha ta‘lim tizimini yanada rag‘batlantirish va rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2018-yil 5-apreldagi PQ-3651-son [qarorida](#) belgilangan vazifalarning ijrosini ta‘minlash, maktabgacha ta‘lim sohasida davlat-xususiy sheriklik munosabatlarini yanada rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish maqsadida Vazirlar Mahkamasi qaror qiladi: ³Prezident qarori(PQ-322-son,14.07.2022-y)qabul qilindi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “2017-2021-yillarda maktabgacha ta‘lim tizimini yanada takomillashtirish chora –tadbirlari to‘g‘risida” 2016-yil 29-dekabrda PQ-2707-son qaroriga muvofiq Vazirlar Maxkamasi qaror qiladi: Prezidentning 3651-sonli qaroriga muvofiq, O‘zbekistonda birinchi marta MTV tomonidan Davlat-xususiy sektor

¹ O‘zbekiston Respublikasida Inson huquqlari sohasidagi Milliy ta‘lim dasturini tasdiqlash to‘g‘risidagi Prezident qarori(PQ-46-son,07.02.2023-y).

² O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Maktabgacha ta‘lim tizimini yanada rag‘batlantirish va rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2018-yil 5-apreldagi PQ-3651-son [qarorida](#) belgilangan vazifalarning ijrosini ta‘minlash, maktabgacha ta‘lim sohasida davlat-xususiy sheriklik munosabatlarini yanada rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish maqsadida Vazirlar Mahkamasi qaror qiladi:

³ Maktabgacha ta‘lim sohasida davlat-xususiy sheriklikni yanada rivojlantirish bo‘yicha qo‘shimcha chora tadbirlar to‘g‘risidagi Prezident qarori(PQ-322-son.14.07.2022-y)

hamkorligi (DXSH)ga doir qoidalar ishlab chiqildi. Maktabgacha ta’lim vazirligiga ko’ra, 2 yoshli bolalar faqatgina qamrovi past bo’lgan bog’chalarga borishi mumkin va 3-7 yoshli bolalar navbati shakllansa, kichik yoshlilar guruhlariga tugatiladi. Maktabgacha ta’lim vazirligi mutasaddilari ishtirokida o’tkazilgan matbuot anjumanida 2 yoshli bolalar qanday tartibda bog’chalarga qabul qilinishi haqida ma’lumot berildi. 2022 — 2026-yillarga mo’ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi hamda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy Majlis va O‘zbekiston xalqiga Murojaatnomasida belgilangan vazifalarga muvofiq aholining hayot darajasini yanada yuksaltirish, ta’lim sifatini ilg’or xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish, barqaror iqtisodiy o’sishga erishish hamda kambag’allikni qisqartirish borasidagi islohotlarimizni yangi bosqichga olib chiqish maqsadida:

1. Jamoatchiligimiz va xalqimiz bilan keng muhokamalarda bildirilgan takliflar asosida ishlab chiqilgan 2022 — 2026-yillarga mo’ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasini “Insonga e’tibor va sifatli ta’lim yili”da amalga oshirishga oid davlat dasturi (keyingi o’rinlarda — Davlat dasturi)ilovaga muvofiq tasdiqlansin. 4Shavkat Mirziyoyev 2023 yilni «Insonga e’tibor va sifatli ta’lim yili» deb e’lon qilishni taklif etdi. Taklif yig’ilganlar tomonidan qo’llab-quvvatlandi.«Ta’lim sifatini oshirish – Yangi O‘zbekiston taraqqiyotining yakkayu yagona to’g’ri yo’lidir!Ushbu sohada boshlagan islohotlarimizni davom ettirishimiz, ta’lim dargohlariga borib, o’qituvchi va murabbiylar bilan ko’proq muloqot qilib, sifatni oshirish bo’yicha ular qo’yan masalalarni birgalikda hal qilishimiz kerak.Biz kelgusi yil Davlat dasturiga xalqimiz ko’targan barcha masalalarni aniq yechimlari bilan kiritamiz. Ta’lim sohasida xalqaro ekspert, Jahon banki, YUNISEF, Yevropa Ittifoqi singari xalqaro tashkilotlarda ta’lim bo’yicha konsultant Metyu Goldi-Skot mamlakatimizda Milliy o’quv dasturini ishlab chiqish hamda dastur asosida yaratiladigan darslik siyosatini belgilash loyihasiga rahbarlik qildi. — Ushbu suhbat orqali Milliy o’quv dasturi haqida fikringizni keng jamoatchilikka yetkazish hamda bu dasturning asl mohiyati, maqsadini ko’rsatib berishni niyat qildik. Xalqaro mutaxassis sifatida ayting-chi, zamonaviy ta’limning g’oyasi, poydevori qanday, falsafasi nimadan iborat?

— Bugungacha ta’lim muttasil o’zgarishga uchrab kelgan. Jumladan, o’qitish mazmuni, texnologiyalar o’zgargan. Biroq ta’limning asosini mustahkamlaydigan omil bir xilligicha saqlanib qolaverdi. Shu bois, ta’limni takomillashtirishda bir qancha omillarni inobatga olish kerak, degan xulosaga kelingan.

Maqsad esa bitta: kelajak uchun, mamlakat iqtisodiyoti uchun xizmat qilishga shay, siyosiy faol, o’z fikr-mulohazalarini ifoda eta oladigan, madaniy jihatdan yetuk fuqarolarni tayyorlash.

Bugun deyarli barcha davlatlar, hukumatlar o’zining o’qitish strategiyasi qanday bo’lishi kerakligi haqida bosh qotiryapti. Ta’lim qamrovi nuqtai nazaridan juda ham ko’p imkoniyatlar yuzaga keldi. Bundan ellik yil oldin bolalarning barchasida ham ta’limdan foydalanish imkoniyati bo’lmagan. Mana shu ming yillik va barqaror rivojlanish davrida davlatlar oldiga ta’lim bilan barchani teng qamrab olish maqsadi qo’yilgan. Bu masaladagi muvaffaqiyat, albatta, e’tirofga loyiq.

“Bilaman. Bilishni xohlayman. Bilib oldim” metodi:

Ushbu metod o’quvchilarga muayyan mavzular bo’yicha bilimlari darajasini baholay olish imkonini beradi. Metodni qo’llash jarayonida o’quvchilar bilan guruhli yoki ommaviy ishlash

⁴ O‘RQ-637-con 23.09.2020. Ta’lim to’g’risidagi qaror.

mumkin. Guruh shaklida ishlashda mashg‘ulot yakunida har bir guruh tomonidan bajarilgan faoliyat tahlil etiladi. Guruhlarning faoliyatlari quyidagi ko‘rinishda tashkil etilishi mumkin:

1. Har bir guruh umumiy sxema asosida o‘qituvchi tomonidan berilgan topshiriqlarni bajaradi va mashg‘ulot yakunida guruhlarning munosabatlari loyiha bandlari bo‘yicha umumlashtiriladi;

2. Guruhlar umumiy sxemaning alohida bandlari bo‘yicha o‘qituvchi tomonidan berilgan topshiriqlarni bajaradi.

Bu kichik guruh tarbiyalanuvchilariga biroz qiyin bo‘lsada bunga ozroq o‘zgarish kiritib o‘ynatsa bo‘ladi. Bugungi mavzu bo‘yicha nima bilib oldik deya tarbiyachi savol berganida tarbiyalanuvchilardan chiqayotgan javoblarni turli o‘lchamdagi qog‘ozchalarga yozib sexirli do‘skachamizga yopishtirib qo‘yaylik deb ularga o‘ynatsa bo‘ladi. Bu albatta tarbiyachidan maxorat va izlanuvchanlik talab qiladi. O‘quv faoliyati bevosita yozuv taxtasi yoki ish qog‘ozida o‘z aksini topgan quyidagi sxema asosida tashkil etiladi.

Xulosa va Takliflar:

Maktabgacha ta‘lim tashkilotda tarbiyalanayotgan tarbiyalanuvchilari har birlari kelajagimiz poydevoridir ular bizning ushalmagan orzularimizni ushaltirishi xar bir soxalarda o‘zlarining takrorlanmas rejalarni tuzib yurtimizga yangiliklar olib kelishlari kerak. Shuning uchun bolalarni biz hozirgi kunda ularga turli yo‘llar bilan ma‘lumotlarni yetgazib berishim kerak. Kundalik faoliyatlarimizda bolalarga siyosiy daqiqalar orqali yurtimizda yurtimizdan tashqaridagi ma‘lumotlarni yetgazib berishimiz va ularda qiziqish oshirishimiz kerak. Bolalarning bilim olishi dedaktik o‘yinlar o‘ynashida oyilaning ham o‘rni katta. Sababi bolaning kayfiyati yaxshi bo‘lishi xayollari ota onasing muzokara qilayotgani emas beg‘ubor bolalik holatda bo‘lsagina biz berayotgan bilim o‘z kuchini ko‘rsatadi. Pedagog har qandek holatda ham faoliyatni o‘z maromiga yetgazib bera olishi lozim. Kichik guruh tarbiyalanuvchilari matorikalari kuchli ravishda rivojlanmagan bo‘ladi asta sekinlik bilan har xil dedaktik o‘yinlar orqali ularni rivojlantirib borish lozim. Bilib oldim, bilama, bilishni xoxlayman bu o‘yinning ham ota onalarda ham sinab ko‘rish orqali ota ona va bola tarbiyachi o‘rtasidagi bog‘liqlikni oshirib boradi. Ota onalarning aksariyatlari o‘z farzandlarining nimalarni yoqtirishini tushunmaydilar bunda pedagog uzilmas ko‘prik bo‘lib bir birlariga mehrlarini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasida Inson huquqlari soxasidagi Milliy ta‘lim dasturini tasdiqlash to‘g‘risidagi Prizident qarori(PQ-46-son,07.02.2023-y).

2. Maktabgacha va maktab ta‘lim vazirligi hamda uning tizimidagi tashkilotlar faoliyatni samarali tashkil etish chora tadbirlari to‘g‘risidagi qarori.

3. Maktabgacha ta‘lim soxasida davlat-xususiy sheriklikni yanada rivojlantirish bo‘yicha qo‘shimcha chora tadbirlar to‘g‘risidagi Prizident qarori(PQ-322-son.14.07.2022-y)

4. Ganiyeva, Muborak. "Использование педагогических и информационных приёмов в обучении предмета «Обществоведение»." *Архив научных исследований* (2020).

5. Ganiyeva, Muborak. "«Шахс ва жамият» фани-тарихий, ҳуқуқий ва фалсафий тушунчаларни ёритиш мезони." *Архив научных исследований* (2020).
6. Ganiyeva, Muborak. "«Хотин-қизлар ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш-мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг муҳим омили» мавзусидаги республика илмий-амалий анжумани мақолалар тўплами." *Архив научных исследований* (2020).
7. Ganiyeva, Muborak. "–Талаба-ёшлар тарбиясида инновацион ёндашув: тарбиянинг янги методлари ва унда ахборот коммуникацион технологияларнинг ўрни|| мавзусидаги республика илмий-амалий конференцияси мақолалар тўплами." *Архив научных исследований* (2019).
8. Ganiyeva, Muborak. "Ўзбекистон тарихи фанини ўқитишга доир баъзи мулоҳазалар." *Архив научных исследований* (2019).
9. Махкамов, А. Ю. (2022). Гимнастика ва уни ўқитиш методикаси. *Дарслик.2022й*, 106-161.
10. Yuldashevich, M. A. (2020). SHAPING OF THE HEALTHY LIFESTYLE CULTURE IN PHYSICAL EDUCATION FOR OUR FUTURE TEACHERS. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*, 8.
11. Махкамов, А. Ю. (2020). THE IMPORTANCE OF TEACHING GYMNASTICS IN PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS. *Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology*, 2(7), 350-355.
12. Makhamov, A. Y. (2019). THE IMPORTANCE OF THE PHYSICAL TRAINING IN SHAPING HEALTHY LIFESTYLES FOR PROSPECTIVE TEACHERS". *Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology*, 1(10), 368-374
13. Maxmudova Zilola. (2023). TALIM MUASSASI RAHBARLARIDA YUKSAK AXLOQIY SIFATLARI RIVOJLANTIRISH. *International Multidisciplinary Journal of Universal Scientific Prospectives*, 1(2), 78–83. Retrieved from <https://izlanuvchi.uz/index.php/iz/article/view/17>
14. Toxirjon, U. (2024). PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA O'RTASIDAGI O'ZARO TA'SIRNI O'RGANISH. *Integration of Economy and Education in the 21st century*, 2(2), 22-27.
15. Toxirjon, U. (2024). BOSHLANGICH SINFLARDA O 'QISHNI YETKAZIB OLIHGA QIYNALAYOTGAN O 'QUVCHILAR BILAN ISHLASHDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH. *Integration of Economy and Education in the 21st century*, 2(2), 9-13.
16. Umarov Tokhirjon. (2024). PROVISION OF PSYCHOLOGICAL SERVICES IN EXTREME SITUATIONS IS SOCIAL. *International Multidisciplinary Journal of Universal Scientific Prospectives*, 2(2), 1–6. Retrieved from <https://izlanuvchi.uz/index.php/iz/article/view/28>
17. В статье представлена информация о роли педагогики и психологии в повышении качества и эффективности образования, формировании зрелого поколения. Данное научное исследование исследует решающую роль симбиотических взаимоотношений педагогики и психологии в . (2024). YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOIIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR, 2(2), 5-12. <https://nuzjournals.uz/index.php/yoit/article/view/79>

18. Умаров Тохиржон. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ ПРЕДСТАВИТЕЛЯМИ РАЗНЫХ РЕЛИГИЙ. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 3(2), 18–25. Retrieved from <https://2ndsun.uz/index.php/yt/article/view/655>
19. Тохиржон, У. (2024). XALQARO O ‘QISH SAVODXONLIGINI O ‘RGANISH (PIRLS). *Integration of Economy and Education in the 21st century*, 2(2), 14-17.
20. Умаров, Т. (2024). ВЛИЯНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ИГРУШЕК НА ДЕТСКУЮ ПСИХОЛОГИЮ. *Integration of Economy and Education in the 21st century*, 2(2), 18-